

Naturskyddsföreningen

Tyresö

2016 PROGRAM

Höst & vinter

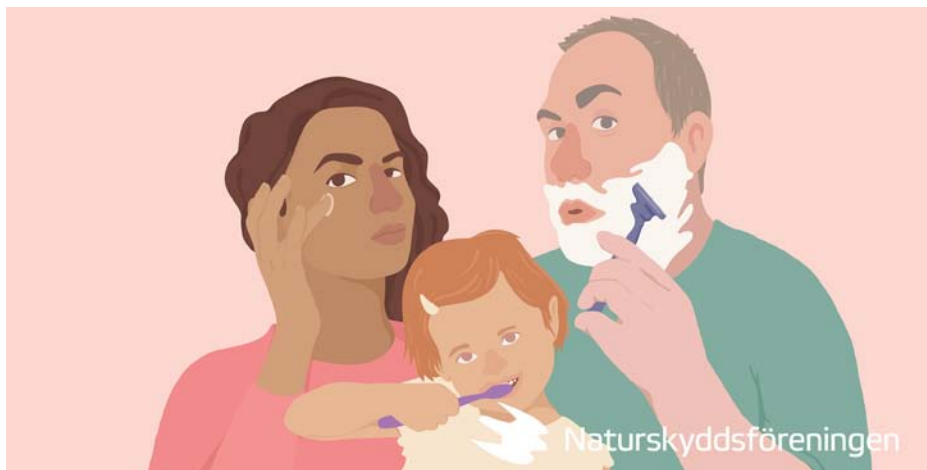

**Fräsch på
riktigt?**

se sidan 2 och 4

<http://tyreso.naturskyddsforeningen.se/>

<https://www.facebook.com/TyresoNaturskyddsforening>

Schyssta produkter i badrumsskåpet

Visste ni att upptag av kemikalier och andra ämnen sker främst genom det vi äter, det vi andas in och det vi får på huden? Huden är kroppens största organ med en genomsnittlig yta på ca 2 m² hos en vuxen människa.

En snabb titt i badrumsskåpet kan avslöja att vi dagligen exponeras för mängder av kemiska ämnen genom våra hår- och hudvårdsprodukter och andra skönhetsprodukter.

Några vanliga exempel är:

- **Mineraloljor** (mjukgörare i t ex läppcerat, babyoljor, hudkrämer)
- **Parabener** (konserveringsmedel i bl.a. hudkrämer, schampon, balsam)
- **Syntetiska parfymer** (kan innehålla ftalater som är hormonstörande)
- **Silikoner** (glansgivande i balsam, schampon, hudkrämer)
- **Triklisan** (antibakteriell i tandkräm och tvål)
- **Mikroplaster** (peeling och glitter i smink, tandkräm, deodoranter, rakgel)

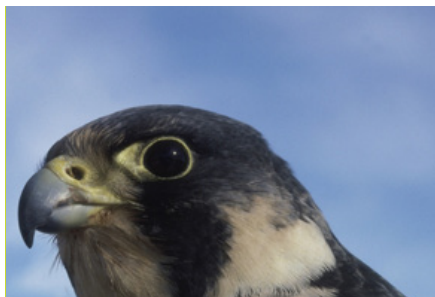
Alla dessa ämnen innebär på ett eller annat sätt en hälsorisk och det finns

naturligtvis en koppling mellan hälsorisker och miljörisker. Är produkten inte bra för er är den sannolikt inte bra för andra organismer som förr eller senare också utsätts för den. Avloppsreningsverken har idag en mycket begränsad möjlighet att rena bort eller bryta ner kemikalier vilka istället sprids vidare till både mark och vatten och tas upp av växter och djur, dvs. grönsaker och fisk och hamnar på vårt middagsbord.

Ord som allergier, hormonstörande, cancer och reproduktionshämmande snurrar omkring oss och det är lätt att bli stressad och känna sig maktlös. "Måste man vara kemist för att kunna välja rätt"? Ett enkelt sätt är att välja naturliga och miljömärkta varor där producenten redan gjort jobbet åt oss. Ha koll på innehållsförteckningen (INCI) på produkten, ju kortare desto bättre, är en bra tumregel.

Vill ni lära er ännu mer?

- Bli medlem i Naturskyddsföreningen
- Gå med i Naturskyddsföreningens kemikalienätverk
- Besök oss under miljövänliga veckan, v.40. **Lördag 8 oktober** finns vi mitt i Tyresö C på Träffpunkten, kl.11-15!

Falköga i Tyresö

Pilgrimsfalken, som har mycket skarp syn och ser längre än de flesta, var utrotningshotad men har räddats genom Naturskyddsföreningens arbete och är därför vår symbolfågel.

Falken cirklar över Prinsvillan och får syn på en ny, stor skylt!

jätteglad över att Klövbergets naturreservat har vunnit laga kraft!

spanar med avund över Enköping (som är lika stort som Tyresö) med alla sina blommande parker. För här har man en kreativ, egen STADSTRÄDGÅRDSMÄSTARE. Det vill vi också ha!

noterar med stor oro att många NÄRNATUROMRÅDEN kommer att bebyggas enligt kommunens planering.

blir bestört över Tyresö:s massiva utbyggnadstakt trots att kommunen redan är den 14:e befolkningstätaste kommunen i Sverige (av 290). Tack o lov är 1/3 av kommunens marken redan skyddad i Naturreservat eller Nationalpark.

noterar att marken vid Rackethallen varit avröjd i snart fem år utan att någon bebyggelse påbörjats. Det är olyckligt att rivningslov beviljats innan projektet är finansierat.

Kommunens löfte om återplantering av slänter skulle ha varit gjort senast i mars 2014.

Välkommen till

135 Äpplen

Tyresös första äppelmusteri!

Tillsammans hjälps vi åt att ta hand om de äpplen jorden skänker oss. Kom till oss och gör äppelmust eller donera de äpplen du själv inte hinner med att ta tillvara. Varmt välkomna till det lilla musteriet med de stora möjligheterna!

135äpplen.se

Återanvänd mera!

Gör ett besök i de populära Second hand butikerna!

Pingstkyrkans Second hand finns vid Masten, Bollmora gårdsväg 6. Öppet för försäljning tisdag kl. 15-18 och lördag kl. 10-14. Inlämning varje vardag kl. 9.00-16.00 och under öppettiderna.

Röda Korsets Second hand finns på Bollmoravägen 40 och har öppet Torsdag 11-19 och fredag, lördag kl. 11-15. Inlämning under öppettiderna.

Höst- och vinterprogram 2016 / 17

För information och ev. ändringar, se hemsidan:
tyreso.naturskyddsforeningen.se

Spinn- & tovningskurs fortsättning

Start **Torsdag 29 sept. kl. 18.00-21.00**

Varannan torsdag ojämna veckor (*även inhoppl!*) Plats: Kulturskolan, Kvarnhjulet, bildsal. Du får lära dig att hantera världens bästa funktionsmaterial – ull, och göra egna sittunderlag, tofflor, konstverk eller spinna eget garn. Både nybörjare och redan erfarna spinnare och toware är hjärtligt välkomna!

Anmäl om du kommer till: Tiina Vinter, 073-6279676.
tiina.vinter@sh.se.

Pris: 300 SEK/gång (250 SEK om du bokar flera tillfällen).

Sagornas skog

Söndag 2 oktober kl. 12-15

En upplevelsedag för barn och familj. Gå på upptäckts färd i skogen! Kan du hitta den lilla räven och se var älvarna har dansat? Vid Stora Stenen träffar du Moster Mossa eller Bergadrottningen som berättar sagor. Grädda pinnbröd över elden. *Gratis och barnvänligt!*

Tid o plats: Kl. 12-15, Alby friluftsområde. Skyltar från övre p-plats på Alby friluftsgård.

"Fräsch på riktigt"

Lördag 8 oktober kl. 11-15

Vecka 40 är Miljövänliga veckan. Årets tema är "Fräsch på riktigt". (se sid 2) Välkommen till Träffpunkten i Tyresö Centrum. Vi finns där kl. 11-15.

Natursnoksledarutbildning i Tyresö

Helgen 22 -23 oktober

Vi håller till i Ahlstorp med Eva Lindberg. Vill du också vara med? Ring Solveig Dahl 070-350 11 39

Familjelördag med höstmarknad på Uddby gård

Lördag 22 oktober kl. 11-16

Då kan man klappa de fina fåren och se hur man spinner ullen till garn. Maria Granlund berättar spännande sagor och sägner för stora och små.

Se vidare: www.uddbygard.org

café planet

"Café planet"

Tisdag 22 november kl. 18.30

Cafékväll med fokus på Tyresös klimatstrategi. Kommunens nya miljöprojektplanerare Petri Palkki och två politiker, Fredrik Saweståhl(M) och Anita Mattsson (S) kommer att svara på frågor om vad som görs för att uppnå klimatmålen. Nya medlemmar hälsas särskilt välkomna! Vi bjuder på soppa, bröd och kaffe.

Anmälan senast söndag 20 november till Solveig Dahl 070-350 11 39.

Du kan ladda ner Klimatstrategin från tyreso.se/

Måndagkväll i mörka skogen

14 november kl. 17.30 – 19.30

Vem ger sig frivilligt ut en november-måndag? Blommorna är vissnat och fåglarna har flyttat. Med lite "tur" kan det regna och blåsa. Men kanske hittar vi lugn och ro istället för blomsterprakt. Sätt på dig dina varmaste kläder, ta med en termos med något varmt och följ med Bosse Rosén i Tyrestaskogen vid Gammelström på en stilla vandring i skenet av fotogenlyktor. Vi fokuserar både inåt och utåt. Vi provar hur vi kan använda naturen för att öva medveten närvaro. Obs! Begränsat deltagarantal och föransmälning krävs.

Anmäl dig på <http://goo.gl/qK8s>.

Samlingsplats får du veta vid anmälan. Samarr. med Balansverkstan. Ca 2 km, 2 tim. Ingen avgift

Livet i skogen på vintern

Lördag 21 januari kl. 11-13

Följ med Tiina Vinter, skogsökolog) ut i vinterskogen och upptäck vilka fantastiska överlevnadsstrategier som olika växter och djur har för att klara kylan. Ta med varm dryck så gör vi en eld och gräddar nåt gott på murikkan. (så vi också överlever!)

Anmälan till Solveig Dahl

070-350 11 39 senast 20 januari.

Matsvinn = föda som är fullt ätlig men som ofta slängs av människan utan tanke på resursslöseriet som uppstår.

Matsvinn

En tredjedel av all mat som produceras i världen går förlorad. I västvärlden slängs maten främst på grund av konsumtionsvanor men även för att de olika aktörerna i den långa matkedjan från fält till tallrik inte kommunicerar och samordnar arbetet bättre.

Miljömedvetenheten hos människor har ökat och många börjar inse vilket stort miljöproblem maten som kastas är. Den storskaliga matproduktionen leder ofta till övergödning, avskogning och försurning av sjöar och mark. Det används även en betydande mängd vatten när man ska bedriva stora jordbruk. Att producera mat som sedan slängs är långt ifrån hållbart och det behövs vidtas åtgärder i hela livsmedelskedjan för att en förändring beträffande matsvinn ska ske.

Matsvinnet är något som vi kan påverka genom att hantera maten på rätt sätt. Matsvinn är föda som är fullt ätlig men som ofta slängs av människan utan tanke på resursslöseriet som uppstår.

Att ta vara på matsvinnet genom att omvandla det till biogas och värme är två bra saker som matsvinnet kan användas till men en minskning av avfallet är betydligt bättre för ekonomin och miljön.

I Sverige kastas det stora mängder mat, och totalt inräknat alla berörda aktörer som restauranger, hushåll och mataffärer så slängs det runt **en miljon ton mat årligen**.

Samhället slösar av naturens resurser utan att flertalet reflekterar över problemet och det krävs att vi agerar för att vi ska se en förändring.

Natursnokarna

Natursnokarna är samlingsnamnet på Naturskyddsföreningens familjeverksamhet. Natursnokarna vänder sig i första hand till barn och deras familjer. Syftet är att inspirera barnen att njuta av och uppskatta naturen.

Äventyr på Telegrafberget!

Söndag 25 september kl. 13-15

Vi klättrar upp för Telegrafberget som är Tyresös högsta punkt. Varför heter det Telegrafberget? Vi tittar på utsikten och dricker fikat du har med dig.
Ingen avgift.

Vem gömmer sig vid spårets slut?

Söndag 16 oktober kl. 13-15

Vi följer spännande spår i skogen! Du hänger väl med? Ta gärna med eget litet fika. *Ingen avgift.*

Får och ull på Uddby gård

Lördag 22 oktober kl. 11-16

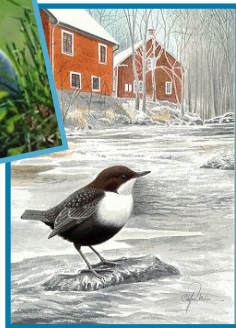
Kom och klappa fåren och se hur man tar hand om ullen och spinner till garn. Då får vi också lyssna till Maria Granlund som berättar spännande sagor och sägner om får och ull i folkmun?

Vinterbadaren strömstaren

Söndag 15 januari kl. 13-15

Vi tittar på strömstaren som inte fryser fast den badar på vintern. Varför gör den inte det? Vi möts vid Nyfors. Ta gärna med något varmt att dricka så fikar vi tillsammans. *Ingen avgift. Ta gärna med något att mata ändarna med också!*

Kontaktpersoner:

Alexandra Dybeck, tel 070-710 27 21
zange17@hotmail.com

Gerd Askvik, tel 073-703 95 14

Se mer information på hemsidan!

Tjoho - var är DU?

Vi efterlyser medlemmar som är intresserade av Tyresös framtid och vill delta i vår grupp som granskar kommunens olika planer. Ett intressant uppdrag som ger mycket kunskap om vårt samhälles utveckling. Ring Solveig Dahl 070-350 11 39

Naturskyddsföreningen
Tyresö

Jag vill klimatmaxa Tyresö!

Det är livsviktigt att bromsa
klimatförändringarna.
Jag vill minska min egen klimatpåverkan!

Det här gör jag redan för klimatet:

Det här lovar jag att ta tag i:

Klimatmaxa Tyresö

Det är livsviktigt att bromsa klimatförändringarna och varje människa behöver minska sin egen klimatpåverkan. Under Tyresöfestivalen skrev därför cirka 60 tyresöbor ett klimatlöfte.

Detta gör många redan: Källsorterar, köper ekologiska produkter, åker buss och cyklar. Flyger inte, köper second hand och äter vegetariskt. Många vill göra mer!

Vad man lovar att ta tag i: Att minska sin köttkonsumtion och minska prylinköp. Ägodela mer. De flesta vill minska bilkörningen samt öka cykling och kollektivt resande.

Då gäller det att det fungerar med cykelbanor och bussar. Det är därför **positivt att Tyresös politiker har enats om ökat anslag till cykelbanor**. Nu behövs mera krut på busstrafiken, att den kommer fram och räcker till.

Vilket klimatlöfte vill du ge?

Den 22 oktober är du välkommen att komma med frågor om hur det går med kommunens klimatarbete. Anmäl dig redan nu! **Se sid 4.**

VIKTIGA INSATSER DU SJÄLV KAN GÖRA FÖR ETT BÄTTRE KLIMAT

MAT

- Köp ekologiskt och närodlat
- Minska konsumtionen av rött kött
- Minska matsvinnet - smaka och lukta även efter "bäst före" datum
- Lämna till kompostering eller kompostera själv
- Öka egenodling, gemensamhetsodling, stadsodling eller andelsjordbruk

KONSUMTION

- Har vi nått vårt existensmaximum?
- Minska prylinköpen. Vi blir pryltrötta och våra förråd dignar
- Ägodela! "Köp mindre-få tillgång till mer" t ex. klädbyte, klädoteck, prylbyte, utlåning, uthyrning, ge bort, musikdelat
- Köp second-hand, Blocket, Tradera etc
- Reparera & laga
- Köp, låna, hyr bättre kvalitet

BOSTAD

- Energisparåtgärder (isolering, fönsterbyte etc)
- Solceller för egen el
- Privatuthyrning/ -byte, korttidsuthyrning, soffsurfning, kollektivboende
- Stäng av dina elprylar (på riktigt)
- Byt till modern och energieffektiv belysning
- Sänk temperaturen inomhus någon grad
- Välj miljömärkt el

RESOR & TRANSPORTER

- Cykla eller gå. (hyrcyklar, elcyklar)
- Åk kollektivt
- Samåk till jobbet, skolan, fritidsaktiviteter m m
- Reducera flygresor. Flyt byg mot tåg
- Starta bildelningsplattform (bilpool)
- Köp eller hyr elbil
- Låna eller hyr bil vid transportbehov
- Undvik tomgångskörning
- Samordna transporter

EKONOMIBREV

Tyresö Naturskyddsförening, c/o Solveig Dahl, Renlavsgången 326, 135 35 TYRESÖ

Skicka din e-postadress till oss på
tyreso@naturskyddsforeningen.se
så får du påminnelse om våra aktiviteter.

Naturens rum

Missa inte att besöka Naturens rum som är nyrenoverat och har nya invånare. **Välkomna på lördagar och söndagar kl. 10-16.** Tisdag - fredag finns det möjlighet att komma in i huset - fråga i cafét!

Studie
främjandet

Våra aktiviteter
arrangeras
i samarbete med
Studiefrämjandet

Så här blir du medlem i Naturskyddsföreningen

Anmäl per telefon: 08-702 65 77, mån - tor, kl 9-11.30, 12.30-14.

E-post: medlem@naturskyddforeningen.se eller besök www.naturskyddforeningen.se

Medlemskap 295:-
eller autogiro 24 kr/mån

Familjemedlemskap 356:-
eller autogiro 30 kr/mån

**Ungdomsmedlemskap
195:- (under 25 år)**
eller autogiro 16 kr/mån

Naturskyddsföreningen
Tyresö